
VERKIEZINGSMEMORANDUM ASSOCIATIE STUDENTENRAAD ANTWERPEN (ASRA) 2024-2030

In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 13 oktober 2024 zet de Associatie Studentenraad Antwerpen (ASRA) enkele beleidsaanbevelingen en uitdagingen voor de komende legislatuur op scherp. Met veel engagement vertegenwoordigen we meer dan 50.000 Antwerpse studenten.

Desalniettemin benadrukken we dat onze beleidsaanbevelingen alle inwoners en bezoekers van onze prachtige stad ten goede komen. We reiken de hand om op een constructieve manier in dialoog te gaan met het volgende stadsbestuur en op die manier de stad van morgen mee vorm te geven. Want alleen samen kunnen we realiseren wat onze Antwerpse studenten verdienen, met oog voor alle andere inwoners van onze stad. Het komende stadsbestuur mag de Antwerpse studentenstem niet negeren. Integendeel, een versterking is noodzakelijk. Zo vragen we vanuit de Antwerpse studentenraden een vaste afvaardiging in de Antwerpse Jeugdraad en op z'n minst betrokkenheid bij de nieuwe adviesraad voor jongeren op initiatief van het kabinet Beels. Dat democratisch verkozen studentenvertegenwoordigers geen onderdeel uitmaken van dit adviesorgaan is een absoluut hiaat in het participatiebeleid van de Stad.

Ook de samenwerking tussen de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen (AUHA) en het stadsbestuur dragen we een warm hart toe. Succesvolle projecten als TAKEOFFANTWERP, Psy-net en Genius Antwerp vormen een belangrijke meerwaarde voor onze studenten. Een versterking van het huidige partnerschap tussen de Stad en de AUHA is naar onze mening dus een cruciale volgende stap.

WIE ZIJN WE?

ASRA staat voor 'Associatie StudentenRaad Antwerpen' en is de officiële studentenvertegenwoordiging aan de Antwerpse Associatie. ASRA bestaat uit een afvaardiging van de studentenraden van de Universiteit Antwerpen, AP Hogeschool, Karel de Grote Hogeschool en Antwerp Maritime Academy (voorheen Hogere Zeevaartschool). Deze studentenraden werden via decretaal vastgelegde verkiezingen verkozen door hun studentenpopulatie. ASRA adviseert de AUHA bij alle beslissingen die studenten rechtstreeks of onrechtstreeks aanbelangen en houdt een oogje op de studentvriendelijkheid van het beleid van de AUHA.

De Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen (AUHA) is het netwerk deze eerdergenoemde vier kwaliteitsvolle hogeronderwijsinstellingen in Antwerpen.

1. STUDENTENHUISVESTING

De twee grote pijnpunten binnen studentenhuisvesting in Vlaanderen en Brussel zijn een aanbodtekort van kwaliteitsvolle koten en de hoge huurprijzen. Dat is in de Antwerpse context niet anders. De vraag naar studentenkamers enerzijds en het aanhoudend tekort in aanbod anderzijds maken dat de wet van vraag en aanbod haar stempel blijft drukken op studentenhuysvesting, met forse prijzen tot gevolg. Dit zet de democratisering van het hoger onderwijs ernstig onder druk. In 2023 bedroeg de gemiddelde kotprijs met bijhorende kosten in Vlaanderen 580 euro.¹

Uit de Student Living Monitor, een rapport op Europees niveau, blijkt dat studenten die voortdurend bezorgd zijn over hun financiële situatie zich vanzelfsprekend ook slechter in hun vel voelen. Op zich niet geheel onverwacht, maar het belicht nogmaals expliciet de link met betaalbare studentenhuysvesting. Als minder stress omtrent iemands financiële situatie resulteert in een beter algemeen gevoel van welbevinden, zou een betaalbaar aanbod hier opnieuw voor verlichting moeten kunnen zorgen.²

Zo'n 20% van de studenten die in Antwerpen studeert, gaat op kot. Dat wil zeggen dat de Stad Antwerpen tegen 2030 in totaal over 12.000 koten zou moeten beschikken. Gezien de demografische evolutie moeten er volgens de prognoses in de komende legislatuur dus ongeveer 4.000 koten bijkomen. Het kotentekort niet aanpakken zou wel eens kunnen zorgen voor een significante daling van het aantal internationale studenten in onze regio.³

¹ Kotkompas 2023

² Student Living Monitor 2023

³ 4.000 koten te kort in Antwerpen tegen 2030: "Stad Antwerpen beseft dat we dat rampscenario moeten vermijden" (https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20230928_96533882)

1.1 Zorg voor een langetermijnvisie

Huisvesting is een complexe materie waarin veel belangen dienen te worden verzoend, grote investeringen vereist zijn, en een langetermijnvisie alle stakeholders mee moet gidsen in de richting van een structurele oplossing. De versnippering van bevoegdheden belemmert een doortastend beleid en een structurele coördinatie van het kotenprobleem. Zorg daarom voor een gecoördineerde langetermijnvisie om de kotenproblematiek daadkrachtig aan te pakken. Ga hiervoor in dialoog met de instellingen hoger onderwijs en de vertegenwoordigers van de studenten.

1.2 'Student Villages' buiten de stadskern

De stadskern is verzadigd, dus vragen wij de oprichting van zogenaamde 'Student Villages', studentenhuusvestingscomplexen net buiten de stadskernen om zo de druk op de steden weg te nemen. Het slagen van deze aanpak hangt vanzelfsprekend samen met een performant mobiliteitsnet. Bijkomend is het cruciaal dat er aan deze 'Student Villages' de nodige faciliteiten worden gekoppeld, zoals supermarkten en recreatie in de buurt. Ook de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS), de Vlaamse studentenkoepel, gaf deze beleidssuggestie in haar verkiezingsmemorandum in aanloop van de verkiezingen voor het Vlaams Parlement.

1.3 Nood aan basiskoten

Onder toenemende druk van luxekoten bestaat er een sterke nood aan basiskoten. Volgens de gehanteerde definitie is een basiskot een privékamer met lavabo. De keuken en sanitaire voorzieningen zoals douche en wc zijn gemeenschappelijk. Extra faciliteiten zoals een eigen badkamer, een pingpongtafel op de gang of een tv-kamer zijn immers factoren die de prijs van een kot kunnen opdrijven zonder dat elke student er nood aan heeft. Een basiskot is dus een kot dat aangeboden wordt in het laagste prijssegment. Daarom vragen we dat de Stad Antwerpen toekijkt op en bouwpromotoren aanzet tot een percentage van minimum 80% basiskoten bij alle nieuwbouwprojecten van studentenhuusvesting.

1.4 Nieuwe bouwcode: hospitawonen

Recent werd de nieuwe bouwcode van de stad goedgekeurd. Om tegemoet te komen aan de nood aan studentenkamers wordt het mogelijk om kamers in grote ééngezinswoningen aan studenten te verhuren wanneer de eigenaar er zelf ook woont. Ook wordt het gemakkelijker om aan woningdelen of cohousing te doen. In die woningvormen gaan verschillende gezinnen in één woning bepaalde ruimtes, zoals een keuken, delen. We vinden het positief dat deze maatregelen worden ingevoerd in de nieuwe bouwcode. We vragen om inwoners van de stad Antwerpen voldoende te informeren over deze mogelijkheden.

1.5 Discriminatie op de kotenmarkt

De Antwerpse studentenraden willen verder de discriminatie op de kotenmarkt aanpakken. We merken dat jaarlijks nog te veel studenten geconfronteerd worden met discriminatie in de zoektocht naar een geschikt kot. Om dit te realiseren vragen we dat de Stad correspondentietesten structureel inzet.

In het bijzonder vragen we extra aandacht voor internationale studenten. Deze studenten zijn dikwijls slechts voor een korte periode in onze stad aanwezig. Hierdoor zijn verhuurders geneigd om internationale studenten te weren, aangezien men via een verhuur voor een langere termijn meer zekerheid van inkomsten heeft.

We merken dat studenten vaak niet goed weten waar ze terecht kunnen met discriminatieklachten in het kader van hun studentenkamer. Daarom vragen we om studenten in samenwerking met de instellingen hoger onderwijs en de studentenraden op regelmatige basis te informeren over hun rechten.

2. MOBILITEIT

In 2021 bracht ASRA een standpunt rond mobiliteit uit. Dit standpunt kwam tot stand na een brede studentenbevraging en werd warm onthaald door de Antwerpse onderwijsinstellingen van de AUHA. Ook Antwerps schepen van mobiliteit Koen Kennis was aanwezig op het persmoment van dit standpunt. Ondertussen was er ook een overleg met het kabinet Kennis en werden onze vragen en bezorgdheden tevens bezorgd aan De Lijn. In deze gesprekken werden onze bezorgdheden en suggesties onvoldoende gecapteerd. Uit de studentenbevraging van Slim naar Antwerpen in 2022 bleek de gemiddelde afstand die een student tussen zijn kot of woonplaats moet afleggen maar liefst 17,9 km. Een performant mobiliteitsnetwerk is dus essentieel voor studenten.

2.1 Betrek studenten bij het beleid

Slim naar Antwerpen brengt de studentenmobiliteit in en naar onze geliefde stad al enkele jaren in kaart. We reiken de hand om een dialoog op te starten met de Stad, zodat we samen naar oplossingen kunnen zoeken voor de pijnpunten die studenten ervaren binnen het Antwerpse mobiliteitsnetwerk. We vragen dat dit jaarlijks wordt opgevolgd met de Associatie Studentenraad Antwerpen. We vragen voor het behoud van de tweejaarlijkse studentenbevraging van Slim naar Antwerpen. Bijkomend vragen we om één keer per jaar in gesprek te gaan met het Antwerpse Vervoerregioraad om op die manier een gestroomlijnde opvolging te garanderen.

2.2 Veilige fiets- en voetpaden

De Antwerpse studentenraden willen studenten aanmoedigen om zich op een duurzame manier te verplaatsen. We waarderen de inspanningen van de Stad om de fietsinfrastructuur i.s.m. de Provincie Antwerpen en het Vlaams Fietsfonds de afgelopen jaren uit te breiden en te verbeteren.

Uit onze studentenbevraging over mobiliteit (2021) bleek dat de fiets de absolute sterkhouder is bij studenten. Het grootste pijnpunt daarbij blijft de veiligheid van de fietser. Die is zeker niet overal gegarandeerd. Als we een duurzamere mobiliteit willen promoten, moeten we ervoor zorgen dat ook de zwakke weggebruiker dit op een veilige manier kan doen.

Bijgevolg vragen we bijkomende aandacht voor brede en verlichte fiets- en voetpaden. Op vele plaatsen is dit de afgelopen jaren verbeterd, maar rond enkele campussen is er nog ruimte voor verbetering.

Verder vragen we aan de Stad om verder in te zetten op beveiligde publieke fietsparkings rond de campussen van de Antwerpse associatie.

2.3 Elke weggebruiker een eigen plaats

De studentenraden zijn unaniem voorstander van het principe 'elke weggebruiker een eigen plaats'. Vermijd verkeerssituaties waarbij voetgangers, fietsers/steps, trams, bussen en andere gemotoriseerde voertuigen samen gebruik maken van de weg. De combinatie van tramsporen en fietsers is allesbehalve wenselijk. Voorbeelden van dergelijke onoverzichtelijke verkeerssituaties vinden we in de Nationalestraat, de Minderbroedersruï en het Operaplein. We doen enkele suggesties om deze uitdagingen te verbeteren:

- Zorg hierbij voor een betere signalisatie, zodat elke weggebruiker duidelijk weet welke plek hij mag gebruiken.
- Zorg voor een betere signalisatie bij wegenwerken en fietsveilige omleidingen.
- Zorg voor gescheiden fietspaden of fietssuggestiestroken.
- Conflictvrije verkeersknooppunten zijn een goede oplossing (zoals het kruispunt Desguinlei en Karel Oomstraat – Campus De Singel).
- Kies resoluut voor een autoluw stadscentrum.

2.4 Deelfietsen: meer fietsen en stations

Alsmaar meer Antwerpse weggebruikers gebruiken deelsystemen, zoals deelsteps en deelfietsen. In 2023 registreerde Velo Antwerpen ruim 6,5 miljoen ritten, een stijging van 9% met het voorgaande jaar.

We zijn tevreden dat het college besloot om het huidige Velonetwerk uit te breiden met zes extra stations. Het velostation in de Quellinstraat is bruikbaar voor de toekomstige studenten van de nieuwe KdG-campus op de Meir en het toekomstige velostation op de Slachthuissite vormt een extra troef voor de studenten op de nieuwe AP-campus Hallen.

Er zijn echter nog enkele campussen die niet bereikbaar zijn met de deelfietsen van Velo Antwerpen. Dat is het geval voor campus Drie Eiken van de Universiteit Antwerpen en de Antwerp Maritime Academy.

Daarnaast maken we ons ernstige zorgen over de stopzetting van het contract met Clear Channel in 2027. We vragen het komende stadsbestuur om naar een oplossing te zoeken, zodat de iconische Velofietsen behouden kunnen worden.⁴ Ze bieden niet alleen een grote meerwaarde voor studenten, ze werden de afgelopen jaren een deel van onze stad. Aanvullend vragen we een substantiële studentenkorting voor het jaarabonnement van Velo Antwerpen.

⁴ Contract met Clear Channel voor Velo stopt in 2027 (https://www.gva.be/cnt/dmf20240202_94094809)

2.5 Performant openbaar vervoer

Als we willen dat studenten zich op een duurzamere manier in en naar de Stad verplaatsen, is een performant openbaar vervoersnetwerk essentieel. Daarom vragen we om de bereikbaarheid van onze campussen te blijven monitoren en verbeteren. Verbeter de bereikbaarheid van de campussen, zoals bv. naar de Antwerp Maritime Academy en verhoog de frequentie van bussen rondom de UAntwerpen-campus Drie Eiken. Onderzoek hierbij of een uitbreiding van de rijtijden van en naar de campussen mogelijk is.

Zorg voor rechtstreekse verbinding tussen treinstations en campussen. Dat is bijvoorbeeld nog niet het geval voor campus Drie Eiken van de UAntwerpen. Bijkomend vragen we een betere bediening van het treinstation Antwerpen-Zuid.

Bring als Stad bij De Lijn aan op voordelige studententarieven. Volgens het huidige tariefsysteem is er een leeftijdsgrens voor een voordelig tarief. Dat houdt geen rekening met het toenemend aantal zij-instromers, werkstudenten, studenten die een tweede master volgen, en andere studenten die niet binnen het traditionele plaatje van de generatiestudent passen. We vragen hierbij een verminderd tarief voor vervoersbewijzen voor studenten, dat toegekend wordt op basis van de 'definitie van student', met als criterium het aantal opgenomen studiepunten. Deze grens zou bijvoorbeeld op minimum 27 opgenomen studiepunten kunnen liggen, aangezien deze grenswaarde ook gebruikt wordt voor het recht op een studietoelage en het verkrijgen van het groeipakket.

Ook de stad kan in samenwerking met de instellingen hoger onderwijs en De Lijn een voordelig studententarief voorzien, zoals bv. de studentensteden Leuven en Hasselt dit doen. Een jaarabonnement van De Lijn voor een Antwerpse student kost al gauw 215 euro, wat een serieuze streep door de rekening is voor het gemiddelde studentenbudget. We vragen de Stad om te voorzien in een voordeliger studententarief voor Antwerpse studenten en dit volgens de gehanteerde definitie van een student.

2.6 Op naar een autoluw stadscentrum

We vinden het een positieve evolutie dat de Stad investeerde in P+R-parkings en bovengronds parkeren in het historisch centrum afweert. Zoals voorheen aangegeven, vragen we om verder te investeren in een autoluwe stad met zogenoemde trage wegen, die gevrijwaard worden voor niet- gemotoriseerd verkeer met uitzondering van openbaar vervoer. Dit komt immers de leefbaarheid en veiligheid van studenten én inwoners ten goede.

3. VERHOOGDE STUDIEKOSTEN

Enkele beleidsaanbevelingen die we rond studentenhuysvesting en mobiliteit doen zijn vanzelfsprekend ook maatregelen om de studiekosten binnen de perken te houden. Die stijgende studiekosten zetten de democratisering van het hoger onderwijs onder druk. Uit de jaarlijkse CEBUD- analyse van 2023 blijkt dat een jaar studeren voor een niet-beursstudent zonder kot 10.790 euro kost; voor een niet-beursstudent met een kot bedragen de jaarlijkse studiekosten maar liefst 16.332 euro.⁵ Daarom doen we nog enkele suggesties om Antwerpse studenten meer financiële ademruimte te geven.

3.1 Single point of contact

De verschillende onderwijsinstellingen voorzien vandaag al heel wat financiële ondersteuningsmechanismen voor hun studenten. De instellingen hebben hiervoor het nodige aanspreekpunt binnen de dienst studentenvoorzieningen. Ook binnen de Stad zijn er diverse mogelijkheden, maar die zijn niet altijd even gekend. Studenten vinden m.a.w. niet altijd de weg naar de financiële ondersteuning die de Stad hen kan bieden. Om dit te verhelpen zou een single point of contact specifiek voor ondersteuning van de Stad een grote meerwaarde bieden.

3.2 Rustige studeerplekken

STAN organiseert jaarlijks het project Study360, waarbij studenten in de examenperiodes op unieke Antwerpse locaties kunnen studeren. Dat is een waardevol initiatief voor studenten die o.a. een moeilijke thuissituatie hebben of met een groot aantal gezinsgenoten in een kleine leefruimte wonen. We vragen de Stad om Study360 verder uit te breiden doorheen het academiejaar.

3.3 Ondersteuning handboeken

De kosten voor cursusmateriaal en handboeken lopen vaak hoog op voor studenten. Ook hierin kan de Stad een partner zijn. De Stad zou handboeken die meerdere jaren gebruikt worden, kunnen aanbieden in hun bibliotheken, zodat studenten die kosteloos kunnen ontlenen. Om hier de grootste noden in kaart te brengen, is een nauwe samenwerking met de instellingen vanzelfsprekend noodzakelijk. Ook de Stad kan tweedehandsverkoop van handboeken via STAN en de instellingen mee aanmoedigen.

16 mei 2024

Namens de Associatie Studentenraad Antwerpen (ASRA)

Jens Vermeiren
Voorzitter

⁵ <https://thomasmore.be/nl/expertisecentrum-budget-en-financieel-welzijn/tool/studentenbrochure>